

5. SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİN VE SORULARI

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

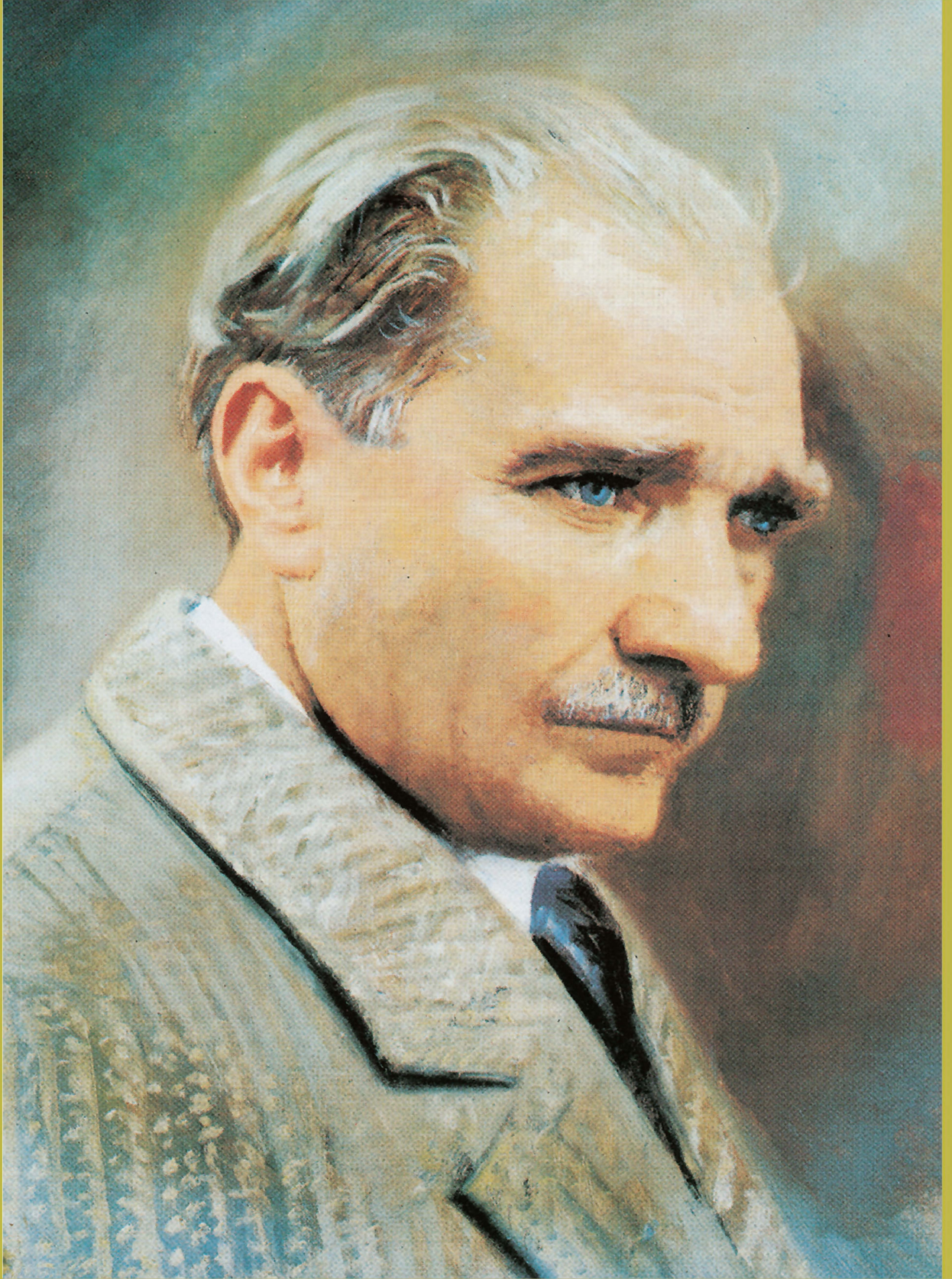
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

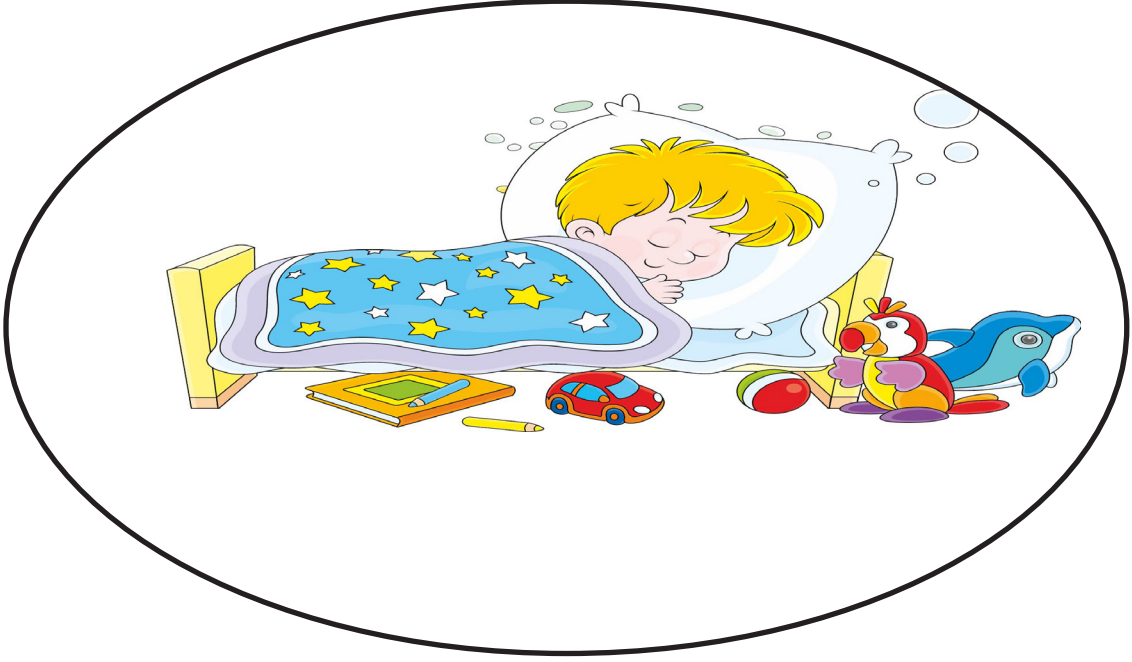
Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

BİR ÇOCUĞUN HAYALİ

Güneşli bir sonbahar sabahıydı. Perdenin arasından sızan gün ışığının sıcaklığıyla güne uyandı. Önce kollarını yukarı kaldırarak gerindi, sonra yataktan kalktı. Yavaşça güneşin geldiği yöne doğru yürüdü. Elleriyle dokunarak perdeyi buldu ve araladı. Pencereye dokundu, pencere kolunu bulup pencereyi açtı. Hava diğer günlere göre daha rüzgârlıydı. Elini pencereden dışarı uzattı ve rüzgârı hissetti.

Bugün Braille (Bırayl) için heyecanlı bir gündü. Duymak istediği bir ses vardı ve bunun için dışarıdaki sesleri dinlemeye başladı. Kuşlar cıvıl cıvıl ötüyordu. “Tak tak tak tak!” diye bir ses duydu. Sesin geldiği yöne doğru başını çevirdi. Bu, bir ağaçkakan olmalı, diye düşündü. Geçen gün annesi bir ağaçkakanın evlerinin önündeki çınar ağacına yuva yapmaya çalıştığını söylemişti. Acaba ağaçkakan nasıl bir şeydi? Bu sesi duymak ve ağaçkakanı hayal etmek çok güzeldi. Ancak Braille’ın beklediği ses bu değildi.

Rüzgârda savrulan yaprakların hışırtısı, uzaktaki bir derenin suyunun şırıltısı, bahçede koşuşturan çocukların şen kahkahaları... Doğayı dinlemek çok güzel bir duygu, diye düşünüyordu içinden. Tam o sırada bir kişneme sesi duydu. Birden içini bir heyecan kapladı. Kentten evlerinin önüne kadar uzanan yoldan gelen at arabasının sesini duyabiliyordu. İşte bu, onun sesi, dedi içinden “Anneee! Geliyor! Geliyor!” diye bağırarak odadan dışarı çıktı. Koşmak istiyordu ancak düşmemek için yavaşça ama bir o kadar da telaşla ilerledi. Mutfakta kahvaltı hazırlayan annesinin yanına gitti. Annesinin yanına geldiğinde sevinçli bir şekilde yine az önceki cümlelerini tekrarladı:

“Anneee! Geliyor! Geliyor!” Annesi “Kim geliyor Louis (Lui)? Haydi sakın ol da söyle bakalım.” dedi.

Tam o sırada at arabası kapıya yanaştı. Atın sesini duyan annesi kimin geldiğini anlamıştı. Braille bugün okula başlıyordu. Annesinin de içini bir heyecan kapladı.

Braille on yaşında ve görme engelliydi. Paris’te görme engelliler için açılmış özel bir okula gidecekti. Bugün okulun ilk günüydü. Hazırlanıp okula gitmek üzere evden çıktı.

Okulda çok başarılı bir öğrenci olan Braille, okulunu ve öğretmenlerini çok seviyordu. Yetenekli oluşu sayesinde kısa sürede org ve çello çalmayı da öğrenmişti. Okulun bahçesinde zaman zaman arkadaşlarıyla farklı nesnelere dokunarak ne olduğunu tahmin etme oyunu oynarlardı. Yine öyle bir günde arkadaşlarıyla bahçede oturmuş oyun oynuyorlardı. Bir ara, okula yeni başlayan arkadaşlarından biri okumakta ve yazmakta çok zorlandığından bahsetti.

Braille, okuma yazmayı görme engelliler için geliştirilen önceki harf yöntemiyle öğrenmişti. Bunun zorluklarını biliyordu. Bu yöntemle harfleri tanımak zor oluyordu, yazılan yazı da sayfada çok yer kaplıyordu. Bu nedenle görme engellilerin okuyacağı pek fazla kitap basılmıyordu. Braille ise daha fazla kitap okuma isteğiyle yanıp tutuşuyordu. Birden Braille'ın aklına bir fikir geldi. Acaba daha kullanışlı bir alfabe olabilir miydi? Braille hemen araştırmaya başladı. Fransız ordusunun karanlıkta haberleşebilmesi için Charles Barbier (Çarli Barbi) tarafından geliştirilen on iki noktadan oluşan yazı sistemini değiştirdi. Birçok denemeden sonra hem yazması hem de okuması kolay, altı noktadan oluşan alfabe oluşturdu. İçi içine sığmıyordu.

Braille, yeni alfabenin tüm dünyaya yayılmasını ve tüm görme engellilerin rahatlıkla okuyup yazmasını istiyordu. Bu alfabe onun adı verildi: Braille alfabeti. Zamanla Braille'ın yazı sistemi yani alfabeti tüm dünyada kullanılmaya başlandı.

Yasemin Şahin, Bilim Çocuk, TÜBİTAK, Nisan 2018

(5. sınıf seviyesine uygun şekilde düzenlenmiştir.)

SORULAR

1. Çocuk, havanın rüzgârlı olduğunu nasıl hissetti? Yazınız.

2. Dışarıdan gelen “Tak tak, tak, tak!” sesi aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A. Pencereye
- B. Ağaçkakana
- C. Anneye
- D. Çocuklara

3. Metne göre Braille’ın dinlediği sesler hangileridir?

Uygun olan bütün seçenekleri işaretleyiniz.

- Yaprakların hışırtısı
- Bir derenin şırıltısı
- Çocukların şen kahkahaları
- Mutfaktan gelen sesler

4. Braille'ın asıl beklediği ses neydi? Yazınız.

5. Metne göre ilk zamanlarda görme engellilerin okuyacağı pek fazla kitap basılmamasının nedenini yazınız.

6. Braille'ın geliştirdiği alfabenin özelliklerini yazınız.

1.Özellik:

2. Özellik:

7. Braille hem kendisi hem de insanlık için çok önemli olan alfabesini nasıl geliştirmiştir?

8. Braille'ın görme engelli olmasının "Braille alfabesi"ni geliştirmesindeki etkisi nedir? Yazınız.

9. Braille, "kararlı" bir kişilik özelliğine sahiptir. Onun bu özelliğini metinden bir örnek ile destekleyerek yazınız.

10. "Bir Çocuğun Hayali" okuduğunuz metin için uygun bir başlık mıdır? Cevabınızı işaretleyiniz.

Evet

Hayır

Cevabınızın gerekçesini okuduğunuz metinden yararlanarak yazınız.

meb.gov.tr

Ölçme, Değerlendirme
ve Sınav Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

5.SINIF

OKUMA BECERİLERİ
METİN VE SORULARI